

TISZTA FALAK, NÉMA NÉP

O. KOVÁCS ATTILA

Hol volt, hol nem volt, történt egyszer — úgy hat évvel ezelőtt —, amikor országunk nagyjai még nemcsak az erdők vadjait irtották mértéktelenül, hanem a „másképp-gondolatókat” is. Nos, megtörtént akkor egy hűs, október este, hogy valaki — meg nem mondanám, hogy ki — talán nonkonformista hangulatában, vörös aerosolos festékkel azt írta ki a nagyiccei HÉV-megállóval szemközti, fehér deszkakerítésre: TISZTA FALAK — NÉMA NÉP. A popzenekarok neveivel teleírt falakhoz szoktatott polgárok ma már bizonyára nem ütköznek meg ehhez hasonló feliratokon, hiszen a szólásszabadság számára a tiszta falak nem jelentenek kihívást.

A nyílt politizálás, a politikai árnyaltság már nemcsak a szűk baráti körökre jellemző, hanem az élet minden területére. Mindennapi részünkké vált a politika. Ezzel találkozunk a sajtóban, ezt látjuk, halljuk tévében, rádióban. A falak nem tiszták többé. Plakátok milliói takarnak el minden elképzelhető helyet, amelyről a plakátragasztók azt hiszik, a mellettük — nap mint nap — elhaladó potenciális választók tudatalattijába önkéntelenül is beépülnek az eszmék.

A kérdés az, hatottak-e a plakátok, a politikai sokszínűség érdeklődővé tette-e az embereket, hogy sorsukat, és nem utolsósorban a nemzet elkövetkezendő történelmét politikai állásfoglalásukkal, vagyis szavazatukkal meghatározzák? Az előzetes jelzések beteljesedtek, a szavazásra jogosultak majd kétharmad része távol maradt a választásoktól, érdektelenségével fejezve ki bizalmatlanságát a társadalmi változásokkal szemben. Mit értek akkor a plakátok, a kampányhadjáratok? Hiszen e történelmi pillanatnak méltán nevezhető napon a társadalom nagyobbik része kirándult, szórakozott, elszundított a vasárnap déli ebéd után, vagy az időtöltés másmilyen formáját választotta a szavazás helyett. Tükrözik-e majd a választási eredmények a nép jövőtudatát? Tiltakozhatnak-e majd azok, a leendő helyhatósági döntések ellen, akik még azt a fáradságot sem vették, hogy hitelessé tegyék azt? Ez a mostani érdektelenség kicsit olyan, mintha a hét vezér által vezetett őseink megmakacsolván magukat megálltak volna a Vereckei-hágónál arra hivatkozva, hogy belefáradtak a népvándorlásba, azokba a hitegetésekbe, menjünk tovább, a hágón túl ott lesz a haza.

Több olyan véleményt hallottam az utóbbi időben, amely csak a hatalomváltásról beszélve indokolta a választásoktól való távolmaradását.

Elgondolkodom. Ha ez így van, blöff volt a múlt rendszer ellenzékiisége. Blöff volt Csoóri, Csurka, Eörsi István, Konrád György kirekesztése, Demszky Gábor, Haraszti Miklós, Hodován Róza, Solt Ottília üldöztetése, blöff volt a gumibot Orbán Viktor és a többiek nyakán, akik nevét — tőlük elnézést kérve — helyünk sem lenne felsorolni. Blöff volt a társadalom passzív ellenállása. Vicceltek azok a névtelenek, akik a tiltások ellenére megtartották hitüket, akik évekig titokban vittek virágot a 301-es parcella még ki nem hantolt sírjaira, akik a mindennapok szürkeségében szenvedték el a mikrokozmoszig belénk ivódó elnyomást. Ezek szerint színház az általam demokratikusan megválasztottnak hitt parlament?

Szóval ők, vagyis, hát mi magunk... Nem szavaztunk, talán, mert nem bízunk önmagunkban?

Megtörténhet, hogy az óriási munka, a külföldi segítség végül gyümölcsöt hoznak, és társadalmunk elmozdul a holtpontról. Mit mesélünk akkor unokáinknak, ha kérdezik, hogy is volt akkor?

Bevallja-e akkori önmagunk a tényt: nem szavaztunk?